

WIOLONCZELA SOLO I KAMERALNIE
Koncert specjalny z okazji jubileuszu 80-lecia prof. Andrzeja Zielińskiego

Początki wiolonczeli sięgają XVI wieku, jednak swój obecny kształt uzyskała ona dopiero na przełomie XVII i XVIII wieku we włoskiej pracowni lutniczej Antonia Stradivariiego. Choć pierwsze utwory solowe napisane na ten instrument datowane są na koniec XVII wieku, to jednak do II połowy wieku XVIII wiolonczela była używana niemal wyłącznie w zespołach, jako instrument realizujący podstawę harmoniczną, czyli tzw. *basso continuo*. Wyjątkiem, a przy tym jednym z największych arcydzieł na wiolonczelę solo, jest 6 Suit Jana Sebastiana Bacha napisanych w latach 1720 – 1722. W wieku XVIII wiolonczela była wykorzystywana zarówno jako instrument solowy, jak i w zespołach kameralnych (trio fortepianowe, kwartety smyczkowe i inne). W wieku XIX nieco osłabła jej popularność jako instrumentu solowego, choć pisali na nią m. in. Brahms, Czajkowski, Schumann czy Dworkin. Prawdziwy renesans instrument przeżył jednak w wieku XX, w ogromnej mierze dzięki wielkim wirtuozom takim, jak Mścisław Rostropowicz, który nie tylko wykształcił całą rzeszę wybitnych instrumentalistów, ale także inspirował wielu kompozytorów. Dla niego pisali najwięksi twórcy, jak Szostakowicz, Prokofiew, Britten, Lutosławski, Penderecki, Piazzola i wielu innych.

Poprzedniczką wiolonczeli była *viola da gamba*, której początki datuje się na wiek XV, zaś rozkwit na wiek XVII i XVIII. Wielkim wirtuozem gry na tym instrumencie oraz autorem pięciu ksiąg zawierających suity na violę da gamba a nazwanych *Pièces de viole* jest francuski kompozytor przełomu XVII i XVIII wieku, Marin Marais.

W czasie, kiedy na dworach Anglii, Niemiec i Francji królowała *viola da gamba*, w muzyce ludowej na ziemiach polskich popularne były należące do tej samej, co *viola* grupy chordofonów smyczkowych, jednak znacznie prymitywniejsze w swojej konstrukcji, różnego rodzaju fidele. Tak, jak wśród viol mogliśmy wyróżnić trzymaną na ramieniu *violę da braccio* oraz między nogami *violę da gamba*, tak wśród fideli popularne były *fidele ramieniowe* oraz *fidele kolanowe*. *Suka biłgorajska*, *suka mielecka* oraz *fidel płocka*, które są fidelami kolanowymi, zostały zrekonstruowane oraz spopularyzowane przez polską wybitną multiinstrumentalistkę, wokalistkę, kompozytorkę i pedagoga – Marię Pomianowską.

Magdalena Rostworowska

PROGRAM

Maria Theresia von Paradis (1759 - 1824)

Sicilienne

Piotr Hausenplas – wiolonczela
Agnieszka Kozło – fortepian

Marin Marais (1656 - 1706)

"Les Voix humaines"

Justyna Rekść-Raubo – *viola da gamba*

Maria Pomianowska (ur. 1961)

*kompozycje
melodie tradycyjne*

Maria Pomianowska, Iwona Rapacz, Karolina Matuszkiewicz – fidele kolanowe

Alfred Schnittke (1934 - 1998)

Suita w Starym Stylu

Paweł Panasiuk – wiolonczela, Agnieszka Kozło – fortepian

Andrzej Koszewski (1922 - 2015)

Suita w Starym Stylu
Andante

Kwartet „Con le Corde”

Izabela Jaskólska-Stańczak – I skrzypce
Claudia Sanjines – II skrzypce
Aleksandra Kiszka-Stefanek – altówka
Marzena Białobrzaska – wiolonczela

Dymitr Szostakowicz (1906 - 1975)

Kwartet nr 7 op. 108

Royal String Quartet

Izabella Szałaj-Zimak – I skrzypce
Elwira Przybyłowska – II skrzypce
Marek Czech – altówka
Michał Pepol – wiolonczela

Krzysztof Penderecki (ur. 1933)

Polskie Requiem

Agnus Dei (opracowanie na 8 wiolonczel)

Oktet wiolonczelowy w składzie:

Adam Bytof, Kamil Mysiński, Tomasz Słowikowski, Piotr Hausenplas, Antonina Przybyszewska,
Urszula Markowska, Julia Grzegorzewska, Sylwia Spodobalska

Profesor Andrzej Zieliński – jeden z najwybitniejszych współczesnych pedagogów wiolonczeli, prorektor AMFC w Warszawie w latach 1990-1996, Sekretarz Stanu (2000-2001) a następnie Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP (2001). Odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi i wieloma medalami, w tym Medalem Edukacji Narodowej i Zasłużony dla kultury Gloria Artis.

Uczył się u Tadeusza Tułasiewicza w Poznaniu, studiował w PWSM w Krakowie u Zofii Adamskiej (dyplom 1962). W latach 1966-67 odbył staż w Konserwatorium im. P. Czajkowskiego w Moskwie w klasie Mścisława Rostropowicza.

Koncertował jako solista i kameralista oraz członek orkiestr niemal na całym świecie. Był koncertmistrzem i solistą orkiestry Filharmonii Narodowej w Warszawie a także orkiestr symfonicznych i kameralnych w Krakowie, Poznaniu, Sztokholmie i Teheranie.

Wykładowca PWSM w Poznaniu (1963-1968), AMFC w Warszawie i Filii w Białymstoku (od 1978r.). Obecnie jest emerytowanym profesorem UMFC w Warszawie oraz nauczycielem ZPSM im. Karola Szymanowskiego w Warszawie (od 1975r.). Wykształcił ponad 100. wiolonczelistów, w tym laureatów konkursów krajowych i międzynarodowych, kierowników orkiestr, koncertmistrzów, cenionych solistów, kameralistów i pedagogów, działających zarówno w kraju, jak i zagranicą.

Profesor Andrzej Zieliński jest jurorem licznych konkursów krajowych i międzynarodowych, organizatorem i wykładowcą kursów mistrzowskich, m.in. w Łąncucie, Żaganiu i Seulu. Od początku istnienia cyklu Pałacowe Spotkania z Muzyką jest jego kierownikiem artystycznym.